

Перспективи розвитку КСВ в Україні залежать від державної підтримки, податкових стимулів для соціально відповідальних підприємств і підвищення обізнаності населення про важливість цієї відповідальності. Запровадження ефективних механізмів та врахування міжнародного досвіду допоможе поширити КСВ в Україні та підвищити її значення як у воєнний, так і в мирний час.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Безвух С. В. Соціальна відповідальність бізнесу в конфліктні часи. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 3. С. 123–129.
2. Шергіна Л. А., Савощенко О. Аспекти соціальної відповідальності бізнесу в конфліктні часи. *Молодіжний економічний дайджест*. 2015. № 4. С. 47–52.
3. Соціальна відповідальність бізнесу під час війни: утримати те, що є, або впроваджувати нові практики? *Новини Вінниці*. 24.09.2022. URL: <https://news.vn.ua/sotsialna-vidpovidalnist-biznesu-pid-chas-viynu-utrymaty-teshcho-ie-abo-vprovadzhuvaty-novi-praktyky/>
4. Завальнюк І. Соціальна відповідальність під час війни: кейс IBOX BANK. *ua.news*. 05.08.2022. URL: <https://ua.news/ua/money/sotsyalnaya-otvetstvennost-vo-vremya-vojny-kejs-ibox-bank>

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ВІДКРИТОЇ НАУКИ В СЕРЕДОВИЩІ МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ

Дороніна О. А.

Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця (Україна)
e-mail: o.doronina@donnu.edu.ua

У жовтні 2022 р. в Україні було схвалено Національний план відкритої науки, що став одним з кроків інтеграції до Європейського дослідницького простору. План охоплює шість основних завдань, що передбачають реалізацію низки заходів, термін провадження яких визначено до 2030 року [1]. Серед цих завдань – завдання 6 «Підвищення рівня поінформованості та формування компетентності з питань відкритої науки» [1]. Вважаємо, що акцент під час цього має бути зроблений насамперед на молодих дослідників (зокрема здобувачів вищої освіти різних рівнів підготовки), як на найбільш перспективну та прогресивну рушійну силу вітчизняної науки.

Відкрита наука як принципово новий підхід до організації та реалізації наукового процесу потребує відповідної популяризації у середовищі молодих дослідників, які мають імплементувати філософію відкритої науки у свою діяльність та бути її провідниками у суспільстві. Важлива роль у цьому має належати закладам вищої освіти (ЗВО), в яких реалізується сучасна концепція навчання через дослідження. До потенційних переваг відкритої науки у вищій освіті дослідники відносять [2, с. 20]: доступність знань, зокрема через відкриті освітні ресурси та журнали відкритого доступу; потенціал у подоланні міждисциплінарних бар'єрів з метою вирішення глобальних проблем; спільне використання ресурсів, зокрема здійс-

нення складних обчислень з використанням штучного інтелекту та машинного навчання задля проведення досліджень і підготовки наукових кадрів.

Варто зауважити, що популяризація відкритої науки у ЗВО може відбуватись у різний спосіб, зокрема через такі активності:

- формування у ЗВО культури відкритої науки та її поширення на всі види освітньо-наукової активності. Одним з можливих шляхів може стати впровадження Політики відкритої науки в ЗВО, і в Україні вже маємо такі практики, наприклад, у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» [3];

- заохочення застосування інструментів відкритої науки в освітньому процесі та науковій діяльності;

- виокремлення тематичних модулів або окремих тем, присвячених питанням відкритої науки в межах обов'язкових освітніх компонент освітніх програм; розробка відповідних курсів у межах індивідуальних освітньої траєкторії здобувачів (вибіркова компонента). Ці дві групи заходів з 2023 р. успішно реалізовані у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса, де, зокрема, для здобувачів ступеня «доктор філософії» розроблено та впроваджено вибіркового курсу «Практикум з відкритої науки», а для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» в обов'язковому курсі «Методологія і організація наукових досліджень» виокремлено нову тему «Практики відкритої науки»;

- поширення інформації серед здобувачів щодо можливості проходження відкритих навчальних курсів з тематики відкритої науки на платформах дистанційного навчання;

- фіксація окремих принципів відкритості наукових досліджень у локальних документах ЗВО, що регламентують питання академічної доброчесності та корпоративної етики;

- обговорення тематики відкритої науки в межах наукових гуртків (проблемних груп), наукових семінарів, конференцій тощо.

Проведення вищезазначених активностей має охоплювати логічно-послідовно всі рівні, починаючи від загальноорганізаційного до рівня індивідуального дослідника. Окремий акцент може бути зроблений на освітній програмі з урахуванням її фокусу та особливостей. Успішності цих заходів буде сприяти активне залучення студентських наукових рад (рад молодих вчених) та інших органів студентського самоврядування.

Подяка. Дослідження проведено в межах проєкту OPTIMA – «Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia» / «Відкриті практики, прозорість та доброчесність для сучасної вищої школи» (Erasmus+ KA2, 618940-EPP-1-2020-1-UA-EPPKA2-SVHE-JP).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження національного плану щодо відкритої науки» № 892-р від 8 жовтня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/892-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 15.09.2024).
2. Теоретичні та методичні основи модернізації механізмів підвищення дослідницької спроможності університетів України у контексті імплементації концепції «Відкрита наука» та повоєнного відновлення України як сильної європейської країни: монографія / В. Луговий, І. Драч, О. Петрос, В. Зінченко, Ю. Мелков, І. Жилияєв, І. Рєгейло, О. Слободянюк, Н. Базелюк; за ред. В. Лугового, І. Драч, О. Петрос. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2023. 173 с.
3. Політика відкритої науки. URL: https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/resources-policy_of_open (дата звернення: 16.09.2024).

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ

Єфімов А. С.

Луцький національний технічний університет, Луцьк (Україна)

e-mail: iirdna.sb@gmail.com

З початку повномасштабного вторгнення економічне життя країни зазнало значних змін. Вагомі руйнування інфраструктури та підприємств призвели до значного скорочення виробничих потужностей. Масова міграція призвела до втрати великої кількості робочої сили. Зростання невизначеності та ризиків обмежило інвестиційну діяльність та ускладнило фінансування нових проєктів.

Одним із найважливіших індикаторів виміру економічного зростання є реальний ВВП. За даними Міжнародного валютного фонду (МВФ), спад реального ВВП в перший рік війни становив 29,1 % [1]. З основних причин настільки значного спаду варто виділити зупинку діяльності підприємств на Сході та Півдні України і обмеження експорту товарів через заборону польотів над Україною, втрату частини морських портів і блокування морських шляхів. Розблокування коридору для кораблів і певна стабілізація справ на фронті дали змогу у 2023 році досягнути росту ВВП на цілих 5 %, а прогнозне значення в 2024 році становить 3,2 %. Не зважаючи на ріст в останні 2 роки, реальний ВВП в Україні все одно залишається меншим за показник 2021 року на 23,2 %, і за прогнозами МВФ, не сягне довоєнного рівня як мінімум до 2030 року.

Важливо також згадати показник ВВП на душу населення. Протягом першого року війни цей показник зменшився лише на 6 %. Основною причиною того, що цей індикатор показав менший спад, є масова еміграція населення закордон та окупація територій. Протягом 2022 року населення України зменшилося на 5,97 мільйонів осіб, а в 2023 – ще на 1,83 мільйона. За прогнозами МВФ, у 2024 році населення України зросте на 170 тисяч осіб, і далі буде зростати, вочевидь, через повернення громадян назад. Через значну депопуляцію ВВП на душу населення показує значний ріст у 2023 році, який становить 16,6 %. У 2024 році цей показник має зрости лише на 6 %, очікувано, через те, що період масової міграції припав на 2 попередні роки.